

Minka Kuclar*

Podobe trenutkov – Transgeneracije
O kulturni ustvarjalnosti ljubljanskih srednješolcev
Images of Moments – Trans-Generations
The cultural creativity of Ljubljana secondary school pupils

Izvleček

*Prispevek predstavlja nastanek in razvoj prireditve Podobe trenutkov, kasneje preimeno-
 vane v Transgeneracije. Leta 1976 je na
 pobudo Gimnazije Ivana Cankarja v Ljublja-
 ni (takrat II. gimnazija, Šubičeva) zaživela
 ideja o skupni prireditvi, na kateri bi predsta-
 vili ustvarjalne dosežke mladih na različnih
 kulturnih področjih v okviru ljubljanskih gi-
 mnazij. Prireditve so prvi dve leti potekale
 na Gimnaziji Ivana Cankarja, nato od 1978
 do 1980 v Mali drami SNG, od leta 1981 pa
 so Podobe trenutkov uvrščene v program kul-
 turnih dejavnosti v Cankarjevem domu, ki je
 nato prevzel tudi organizacijo teh prireditev.
 Avtorica v prispevku predstavlja vključenost
 ljubljanskih gimnazij, prikaže, kako se je krog
 sodelujočih širil vse do leta 2013, ko so na
 prireditvi Transgeneracije nastopali srednje-
 šolci iz vse Slovenije. V Podobah trenutkov
 so se kot dijaki preskusili tudi posamezniki,
 ki so se kasneje uveljavili v gledališki ume-
 tnosti: Silva Čušin, Barbara Hieng, Roman
 Končar, Saša Pavček, Matjaž Pograjc, Pavle
 Ravnohrib, Jelena Sitar, Tomaž Štrucl, Matjaž
 Zupančič, Dragan Živadinov in drugi. V pri-
 spevku so predstavljeni tudi odzivi medijev.
 Dokumenti in gradivo Podobe trenutkov –
 Transgeneracije je bilo leta 2013 podarjeno
 Slovenskemu šolskemu muzeju. (Ur.)*

Abstract

*The article presents the origin and development
 of the event Images of Moments, later renamed
 Trans-Generations. In 1976, on the basis of an
 initiative from the Ivan Cankar gimnazija in
 Ljubljana (then known as the 2nd gimnazija,
 Šubičeva), the idea came to life of a joint event
 presenting the creative achievements of young
 people from Ljubljana secondary schools (gim-
 nazije) in various cultural spheres. For the first
 two years, the event took place at the Ivan Can-
 kar gimnazija, then from 1978 to 1980 on the
 small stage of the SNT Drama theatre, and then
 from 1981 onwards Images of Moments was in-
 cluded in the programme of the Cankarjev dom,
 Cultural and Congress Centre, which also took
 on the organisation of the events. In her article,
 the author describes how Ljubljana secondary
 schools were included and shows how the circle
 of participants kept widening until 2013, when
 at the event now called Trans-Generations,
 secondary school pupils from across Slovenia
 took part. Some individuals who later made a
 name for themselves in the arts have appeared
 in these events, including: Silva Čušin, Barbara
 Hieng, Roman Končar, Saša Pavček, Matjaž
 Pograjc, Pavle Ravnohrib, Jelena Sitar, Tomaž
 Štrucl, Matjaž Zupančič and Dragan Živadinov.
 The article also describes the media response.
 The documents and materials connected with
 the Images of Moments and Trans-Generations
 were in 2013 donated to the Slovenian School
 Museum. (Ed.)*

* Minka Kuclar, prof. slovenskega jezika v p., Ljubljana.

Uvod

Jeseni sem na povabilo profesorice Marjetke Krapež obiskala Gimnazijo Vič, ki je bila nekdaj tudi »moja« šola. Ob tej priložnosti so mi v spomin na prijetno srečanje dijakinje in dijaki 3.a razreda poklonili srednješolski literarni zbornik »Šepet listov«. Seveda sem z zanimanjem prebirala pesmi in prozne sestavke, ki razodevajo težnjo po umetniškem ustvarjanju, ki je zaznavna v vsaki generaciji. Presenečena sem bila nad pestrostjo motivike, nad izpovedno iskrenostjo in doživljajsko poglobljenostjo, pa tudi nad raznolikostjo oblik in svežino izrazja, nad domiselnostjo v iskanju vsebini ustrezne metaforike in zvočne podobe. Lep šopek mladostne ustvarjalnosti, lepa zbirka, ki zasluži pohvalo in zahvalo ter iskreno čestitko.

Začetki prireditve »Podobe trenutkov«

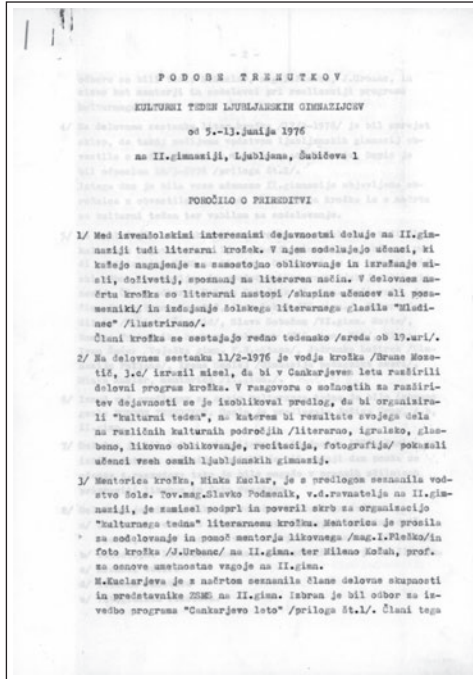
V pogled v književno »bero« sodobnega mladega rodu mi je oživil spomin na kipenje mladih sil pred dobrimi tremi desetletji na tedanji II. gimnaziji (Šubičevi), kjer sem poučevala slovenski jezik. Bila sem mentorica literarnega krožka, kot smo tedaj imenovali obšolske dejavnosti. Med člani tega krožka je vzniknila pobuda, da bi presegli ozki krog delovanja na domačem zavodu in na skupni prireditvi predstavili ustvarjalne dosežke mladih v okviru ljubljanskih gimnazij. Po premisleku in pogovorih o možnostih je bila pobuda z odobravanjem sprejeta. Iz predstavnikov vseh sodelujočih šol je bil oblikovan organizacijski odbor, ki je začrtal programske smernice – in junija 1976 so se rodile »PODOBE TRENUTKOV«, kulturni teden ljubljanskih gimnazijcev.¹

Že prvo leto je sodelovalo vseh osem gimnazij. Poleg literarnih večerov in dramskih nastopov sta bili na ogled še likovna in foto razstava. Tedaj je izšel tudi zbornik dijaških književnih prispevkov. Prireditve so potekale v učilnicah II. gimnazije, ki se je še istega leta, ob stoletnici Cankarjevega rojstva, preimenovala v Gimnazijo Ivana Cankarja.

Ob koncu prvega kulturnega tedna sem kot mentorica Podob trenutkov povzela osnovni pomen in namen načrta o skupnem nastopu. Nekaj vtisov in misli naj ponazorijo čutenje tistega večera.

»Podobe trenutkov – ujete v besedi, v izrazu radosti in bolečine, v odrskem prizoru, v glasu in melodiji, v gibu, v liniji, ploskvi in barvi, v igri svetlobe in sence ... To je bila vsebina naših srečanj v tem tednu. Gimnazijec z Viča je podal roko vrstniku s Poljan, iz Bežigrada, iz Most, z vojaške gimnazije, s pedagoške, onemu iz Šentvida in temu s Šubičeve. Pozdravil je mladega ustvarjalca, prisluhnil njegovi izpovedi, jo tipal, presojal, primerjal, čutil z njo. Srečala sta se kot oblikovalca na področju, ki je obema

1 Arhivsko gradivo Podobe trenutkov – Transgeneracije je v letu 2013 avtorica članka predala Slovenskemu šolskemu muzeju, za kar se ji najlepše zahvaljujemo. (Ur.)

*Podobe trenutkov, 1976, poročilo o privreditvi.
(Arhivsko gradivo Podobe trenutkov, hrani SŠM)*

blizu, obema pomembno in drago – na področju kulturnega ustvarjanja. ... Srečati se, spoznati se. Sodelovati. Ne biti zaprt med stene domačega zavoda, uokvirjen v meje, ki jih določa šolski okoliš.

Ali smo dosegli namen? Bil je prvi poskus, dobrohoten, dobronameran. Sodelavci, udeleženci, obiskovalci boste presodili, ali je bila pobuda za tako srečanje upravičena, utemeljena in smiselna, ali pa morda le trenutna domislica mladostne zagnanosti, ki obnemore, ko ji zmanjka moči po prvem zaletu.²

Tradicionalna pomladanska kulturna manifestacija ljubljanskih srednješolcev

In glej – po prvem zaletu, ki so ga spremljali izrazi naklonjenosti in priznanja ter ugodni odmevi v javnosti, je projekt dobil nova krila in postal tradicionalna pomladanska kulturna manifestacija ljubljanskih srednješolcev.

Privreditve so prvi dve leti potekale na Gimnaziji Ivana Cankarja, nato od 1978 do 1980 v Mali drami SNG, od leta 1981 pa so Podobe trenutkov uvrščene v pro-

2 Arhivsko gradivo Podobe trenutkov 1976 (poročilo in dokumentacija), hrani Slovenski šolski muzej (naprej SŠM).

Podobe trenutkov, zbornik ljubljanskih gimnazijcev, junij 1976. Avtorica gesla Podobe trenutkov in oblikovne predstavitve (plakat, vabilo, naslovnica zbornika 1976) je bila Jožica Grum, 4. B II. gimnazije. (Arhivsko gradivo Podobe trenutkov, hrani SŠM)

gram kulturnih dejavnosti v Cankarjevem domu, ki je nato prevzel tudi organizacijo teh prireditev.

Krog sodelujočih se je širil. Vključile so se tudi strokovne šole, kot prva leta 1978 Tehniška šola za lesarstvo z avtorsko odrsko sliko Dragana Živadinova »Rač ali potovanje v modro«.

Vsebinski poudarek se je, zanimivo, a pravzaprav pričakovano, prevesil z literarnih nastopov na odrske uprizoritve, ki so bile zmerom bolj zahtevne in po izvedbi vedno bolj dovršene. Selektor Cankarjevega doma Matjaž Šekoranja je po desetletju Podob trenutkov dejal, da je »raven predstav dosegla zavidljivo kvaliteto. Kvaliteto, ki dostikrat presega domet ljubiteljske odrske dejavnosti in je po svoji konceptualni zrelosti in kritičnosti kos profesionalnim gledališčem«. (Milan Dekleva, »Srednješolci na potezi«, Dnevnik, 26. 3. 1986)

Leta 1986 so kot gostje nastopili tudi dijaki Srednje družboslovne šole Celje, in sicer s Saint-Exupéryjevim »Malim princem« in »Večerom francoskih šansonov«. »Celjani so bili povabljeni izključno zavoljo kvalitete svojih predstav, ki naj bosta plodno soočenje z ustvarjalnostjo ljubljanskih srednješolcev,« je poudaril poročevalec.

Podobe trenutkov so si utrle pot v javnost in v kulturnem dogajanju Ljubljane zavzele ugledno mesto. V zgoraj navedenem članku Milana Dekleve beremo: »Kot vemo, je ta – priznana in pomembna prireditev – pravzaprav edini strnjeni prerez

skozi ustvarjalne pobude ljubljanskih srednješolcev.« In še zapis v časopisnem obvestilu o Podobah za leto 1987: »Tradicionalni kulturni teden ljubljanskih srednješolcev si je v preteklih letih ustvaril sloves kvalitetnega vrha domače mladinske ljubiteljske dejavnosti na odru; tudi letos – sodeč po zanimanju za uprizoritev – bo postregel z vznemirljivimi gledališkimi snovanji.«

Gimnazija Vič

Gimnazija Vič na Podobah trenutkov opazno sodeluje od vsega začetka. Pre-senetila je že s prvim nastopom leta 1976, z uprizoritvijo II. dejanja Cankarjevih »Hlapcev« (v režiji prof. Ruše Mahkota, mentorice dramskega krožka). Kot igralca sta tedaj nastopila Pavle Ravnohrib v vlogi župnika in Matjaž Zupančič v vlogi učitelja Jermana. Živo se spominjam navdušenja med gledalci, ki so pozorno spremljali predstavo. Prav tako je bila naslednje leto deležna spontanega priznanja uprizoritev I. dejanja Linhartove »Županove Micke« (tudi v režiji prof. Ruše Mahkota). Kljub res skromnim razmeram v podstrešni učilnici je viškim igralcem uspelo poustvariti živost in šegavost Linhartovega prikaza. V oceni, objavljeni v Delu (29. 4. 1977), je Vlado Modic zapisal: »Dovolj zahtevna in prikupno režirana, 'Županova Micka' je omogočila vrsti mladih igralskih talentov, da se odlično izkažejo.«

Tega leta so gimnazijci z Viča pripravili tudi lep literarni večer ob spominskih obletnicah. Recital »Odprite okna: novi človek prihaja« je bil posvečen Dragotinu Ketteju, Ivanu Cankarju, Srečku Kosovelu in Louisu Adamiču. Nastop je pripravila prof. Nada Simončič.

Tudi tretje leto (1978) so se viški gimnazijci izkazali z uprizoritvijo dramskega dela, ko so predstavili I. in III. dejanje Župančičeve tragedije »Veronika Deseniška«. Leta 1980 so na kulturnem tednu nastopili z odrsko sliko v enem dejanju: Guy Foissy, »Kaplja«.

Posebno pozornost pa so istega leta vzbudili z uprizoritvijo enodejanke Stanka Majcna »Apokalipsa« (priredba v režiji Dragana Živadinova pod naslovom »Na vrtni zabavi so bili vsi ali Apokalipsa«), ki je v Malo dramo privabila več ogleda željnih obiskovalcev, kot jih je dvorana mogla sprejeti. (Dragan Živadinov je celoten projekt uprizoritve jeseni 1980 uspešno predložil kot sprejemno nalogo za gledališko režijo na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo.)

Leta 1981 pa je igralska skupina z viške gimnazije nastopila že v Okrogli dvorani Cankarjevega doma, in sicer z uprizoritvijo komedije Friedricha Dürrenmatta »Obisk stare gospe« (v režiji Bojana Dobravca).

Da je igralska skupina z viške gimnazije posegala po bolj zahtevnih dramskih besedilih klasične in sodobne umetnosti, kaže tudi delež Vičanov leta 1986, ko so na Podobah trenutkov nastopili z dramo Oscarja Wilda »Saloma«, leta 1987 s priredbo Evripidove »Medeje« in naslednjega leta s priredbo Shakespearove tragedije »Romeo in Julija«.

Naj omenim še navedbo v časopisnem obvestilu za 20. Podobe trenutkov (Ženja Leiler, »Od recitalov do festivala«, Delo, 11. 4. 1995), da je žirija med 23 gledališkimi projekti izbrala deset predstav, med njimi tudi delo »Gospod K«, narejeno po avtor-

skem scenariju Nataše Celakovske, s katerim je na jubilejnem 20. kulturnem tednu nastopila Gimnazija Vič. To je bilo za šolo vsekakor lepo priznanje.³

Ta kratki in nepopolni pregled sodelovanja viške gimnazije v prvem obdobju Podob trenutkov je zgovoren dokaz zavzetosti dijakov in njihovih mentorjev, ki so z veliko mero entuziazma, z voljo, zdravo ambicioznostjo ter seveda s sposobnostjo in osebnostjo sledili svoji viziji o moči umetniškega izraza in se tako uveljavili kot pomemben dejavnik pri oblikovanju kulturne zavesti vsake generacije. Njihovi uspehi so bili naslednjim rodovom gimnazijcev zgledna spodbuda za nadaljnje delo.

Lepo je, in vesela sem tega, da Podobe trenutkov po več kot treh desetletjih še živijo, zadnja leta sicer pod novim imenom »Transgeneracije«. Ta »trdoživost« dokazuje, da se hotenje in stremenje po umetniškem izražanju v vsakokratni srednješolski generaciji vedno znova poraja, poišče pot in najde možnosti, da se z ustvarjalno močjo izpove v ustreznih vsebinah, oblikah in načinih ter si v vsakem času izbori svoje mesto v množici najrazličnejših ponudb.⁴

Ob praznovanju 80-letnice Gimnazije Vič je bil predstavitvi Podob trenutkov dodan zgoščen prikaz prireditev, s katerimi so viški gimnazijci sodelovali v prvih letih izvajanja tega programa.

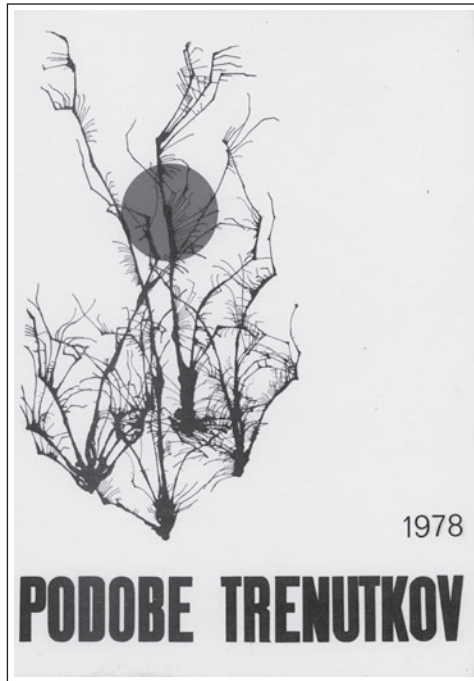
V nadaljevanju pa v pričujočem prispevku, okvirno za to začetno obdobje, avtorica na kratko povzema tudi delež, ki so ga k vsakoletnemu kulturnemu tednu prispevale tudi druge srednje šole. Žal je ohranjen oz. dostopen le del dokumentacije, zato je tudi ta nepopolni pregled večinoma omejen le na osnovne informacije o posameznih nastopih.

Že na prvem kulturnem tednu (5.–12. 6. 1976) so sodelovale, kot je bilo že omenjeno, vse ljubljanske gimnazije:

- I. gimnazija – Bežigrad
- II. gimnazija – »Šubičeva« (po preimenovanju l. 1976 Gimnazija Ivana Cankarja)
- V. gimnazija – Šentvid
- VI. gimnazija – Moste
- VII. gimnazija – Vič
- Gimnazija Vide Janežič – Poljane
- Gimnazija pedagoške smeri
- Vojaška gimnazija Franc Rozman – Stane.

3 Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija). Dar M. Kuclar, hrani SŠM.

4 Gornje besedilo je bilo pripravljeno za predvideno objavo v zborniku ob 80-letnici Gimnazije Vič (2009). Napisala Minka Kuclar, 30. januarja 2009.

Podobe trenutkov 1978. (Arhivsko gradivo Podobe trenutkov, hrani SŠM)

I. gimnazija – Bežigrad

Na prvem kulturnem tednu Podob trenutkov (1976) je I. gimnazija – Bežigrad nastopila z literarnim večerom, za naslednje leto pa je pripravila dvoje odrskih predstav, in sicer enodejanko poljskega pisatelja Stanislava Lema »Ali Mr. Johns sploh živi?« (z opozorilom na nevarnosti sodobnega hitrega tehnološkega razvoja) ter komedijo Branislava Nušića »Analfabet«, ki smeši vase zagledano buržoazno družbo. Prof. Vlado Modic je v oceni Podob trenutkov zapisal: »Bežigrajčani so se postavili predvsem s sijajno postavljenim Lemovim delom, ki je težavnostno in vsebinsko primerno izbrano v izvrstni igri nadarjenih dijakov ugledno zaključilo kulturni teden.« (Delo, 29. 4. 1977)

Leta 1978, tokrat že v Mali drami, so se dijaki bežigrajske gimnazije spet izkazali z uspešno predstavitvijo »črne« komedije »Fiziki« sodobnega evropskega dramatika Friedricha Dürrenmatta. Režiser prof. Andrijan Lah je pred uprizoritvijo nakazal: »Naši predstavi se obeta reprezentativni izvenšolski nastop v 'pravem' gledališču,« kar je bilo za dijake igralce svojevrsten izziv; da so mu kos, so potrdili z odlično izvedbo dramskega dogajanja.

V l. 1980 in 1981 je I. gimnazija na Podobah sodelovala z literarnim nastopom (poezija Svetlane Makarovič) in recitalom »Sredi zemlje stojim«, s katerim so poslušalce presenetili z izborom poezije prvobitnih plemen, ponazorjene z masko, gibi in glasbo (režiser prof. A. Lah). Ob reorganizaciji srednjega šolstva (usmerjeno izobraževanje) l.

1981 je I. gimnazija postala Srednja naravoslovna šola; svojevrsten paradoks je, da je bilo kljub naravoslovni usmeritvi na tej šoli zelo intenzivno delovanje prav na kulturnem področju. Ob jubilejnem, 10. tednu Podob trenutkov (1985) je Milan Dekleva (ob napovedi programa) zapisal: »Zanimiv je dramski 'boom' na srednji naravoslovni šoli: v letošnjih 'podobah' bo šola sodelovala kar s petimi predstavami.« (Dnevnik, 18. 4. 1985). To so bile: igra »Podobe iz sanj« A. Muratovića, predstava »You ain't seen nothing yet« (KUD Koseski), Osbornovo delo »Ozri se v gnevu« (Usmerjena skupina), »Rošlin in Verjanko« (Teorija milnih mehurčkov) in recital dramskega krožka »Sla po soncu«. Tak razmah kulturne dejavnosti je pač zanesljiv dokaz o živosti potrebe po kulturnem doživljanju in ustvarjanju med mladimi, ne glede na osnovno izobraževalno usmeritev.⁵

II. gimnazija – »Šubičeva« (od l. 1976 Gimnazija Ivana Cankarja – GIC)

Dijaki II. gimnazije, organizatorke in prvi dve leti gostiteljice Podob trenutkov, so se l. 1976 predstavili na štirih literarnih večerih. Od teh so bili trije samostojni, na katerih so z lastnimi deli nastopili:

– Gojko Onič-One z izborom pesmi iz svoje pesniške zbirke »Mrtvi cvetovi«, ki jo je II. gimnazija tedaj izdala v okviru programa Podobe trenutkov;

– Igor Zabel z izborom lastnih besedil »Svetlobi teme«, ki jih je kot moto uvedel citat iz pesmi R. M. Rilkeja: »A jaz že vem za viharje in sem razburkan kot morje. / In se razširim in razigram, / in sem nenadoma čisto sam / v velikem viharju«;

– Brane Mozetič z odlomki iz obširnejšega lastnega dela »Sneguljčica je sedem palčkov«, ki ga je ob kulturnem tednu tudi izdala II. gimnazija. Tudi naslednjega leta so se dijaki Gimnazije Ivana Cankarja poslušalcem predstavili na literarnem večeru, in sicer z vrsto lastnih pesniških in proznih besedil, pred tem objavljenih v zborniku Podobe trenutkov, ki ga je šola izdala v okviru realizacije programa kulturnega tedna.

Leta 1978, ko so se prireditve odvijale že v Mali drami, pa so nastopili z dvema odrskima deloma, in sicer z Nušičevo satirično komedijo »Oblast« (režiser prof. Jelo Klančar) in s »Tobijem«, lutkovno igro, ki jo je režiserka Jelena Sitar, dijakinja 4. h razreda, v »gledališkem listu« predstavila s pojasnilom: »Pred vami je lutkovna igrice, ki jo uprizarja ena redkih samoiniciativnih lutkovnih skupin srednješolske mladine. Lutkovna skupina je nastala in delovala v razredni skupnosti 4. h razreda Gimnazije I. Cankarja brez sodelovanja mentorja. Za seboj ima že nekaj uspešnih gostovanj, med drugim tudi na srečanju slovenskih lutkovnih skupin v Celju. Lutkovna igrice Zdeneka Florjana 'Tobija' nosi sporočilo, namenjeno odraslim in otrokom. Medtem ko otroci sledijo akciji in barvitosti likovnega dogajanja, lahko odrasli izluščijo sporočilo: 'Vsak naj bo takšen, kakršen je!'«

5 Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija), hrani SŠM.

K temu dodajam, da je bila ta predstava izbrana za nastop na srečanju slovenskih lutkarjev v Celju l. 1978 (v organizaciji Zveze kulturnih organizacij Slovenije); za vlogo Tobija je Jelena Sitar tedaj dobila posebno priznanje.

Tudi l. 1980 so dijaki GIC na Podobah nastopili dvakrat, in sicer na literarnem večeru z lastnimi deli in z uprizoritvijo lutkovne pravljice Andersen – Osojnik, »Svinjski pastir«.

L. 1981 so literarni večer posvetili pesnici Svetlani Makarovič, pripravili so recital njenih pesmi »Izštevanja«. Pesmi je izbrala in program (z glasbeno spremljavo) izvedla Ljiljana Bačer, dijakinja 4. r. Tudi Evripidovo dramo »Trojanke«, ki so jo na Podobah 1981 uprizorili dijaki Gimnazije Ivan Cankar, je zrežirala Ljiljana Bačer.⁶

V. gimnazija – Šentvid

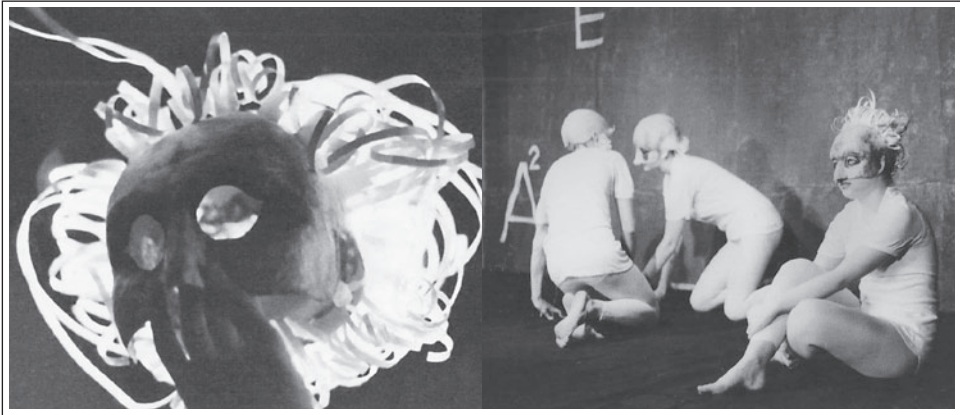
V. gimnazija Šentvid je sodelovanje na Podobah trenutkov l. 1976 začela z literarnim večerom »Utrinki«, na katerem je bil predstavljen pester nabor dijaških literarnih prispevkov:

- »Skozi noč«, pesmi Andreja Groblerja;
- »Iskanja«, poezija Ksenije Milič;
- »Kos obraza v mesecu«, recital pesmi Andreja Megliča;
- posamezne pesmi Roberta Cedilnika (z glasbeno spremljavo).

Na 2. kulturnem tednu je šentviška gimnazija tudi nastopila z recitalom pod skupnim naslovom »Moja pot do sonca«, v katerem so bili predstavljeni literarni »prvenci« 15 mladih ustvarjalcev. Poslušalci so s presenečenjem spremljali izpovedno svežino o stiskah in iskanjih mladega rodu tistega (in vsakega) časa. V oceni Vlada Modica o literarnih nastopih, ki so se tistega leta zvrstili na Podobah trenutkov, berno naslednje: »Ne glede na objektivne umetniške dosežke, je bila nesporna vrednost recitalov v tem, da se je mladina trumoma zbirala okrog BESEDE in jo zamaknjeno poslušala, verujoča v njeno moč. Mladi so se odprli, se predali toku svojih misli in jih posredovali svojim vrstnikom, ki so jih željno sprejemali ... Najbolj skrbno je bil zrežiran recital gimnazije Šentvid, ki je pod geslom 'Moja pot do sonca' prikazal največ zdravega optimizma.« (Delo, 29. 4. 1977)

Naslednje leto pa je šentviška gimnazija tematiko literarnih večerov razširila in poglobila. Kulturni teden so dijaki začeli s »Samorastniki«, variacijami na motive Samorastnikov Prežihovega Voranca. Dramsko skico je zrežirala Tatjana Premk, izvedla pa recitacijska skupina gimnazije. V drugem delu večera pa so dijaki (pod režiserskim vodstvom prof. Anice Mahnič) nastopili s ciklom pesmi »Rože in venčki« francoskega pesnika in pisatelja Jacquesa Préverta. Oblikovalec in izvajalec Milivoj Papič – Mile je recital z glasbo in plesom posvetil l. 1977 umrlemu avtorju. V spremni besedi je Papič zapisal: »Fantek vseh njegovih dni je odšel, odšel tja, kamor pot drži. Nič več ga ne

6 Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija), hrani SŠM.

Podobe trenutkov 1980, V. gimnazija - Šentvid. Sceno in maske je oblikoval in izdelal takratni dijak Jaka Bonča (sedaj na Fakulteti za arhitekturo, Univerze v Ljubljani, izr. prof. dr. Jaka Bonča). (Foto iz zasebnega arhiva)

bo nazaj na ta svet, a umrl ne bo: živi v Prévertovi pesmi, živi v njegovi besedi, živi v njegovem boju, v njegovi izvirnosti, v njegovi umetnosti, vedno aktualni in moderni. Ta pesem je njegov najlepši portret, nekaj, kar je resnično njegovega o njem. V njej spoznamo, kako velik človek je bil Prévert v resnici.« In še: »Prévertu je uspelo nekaj velikega: združiti svobodni, nevezani, pesniški navdih in družbeno poslanico, ne da bi storil enemu ali drugemu silo.« In Miletu je uspelo, da je to bistvo avtorjeve poezije znal ubesediti z interpretacijo, ki je verzom dala življenje. V poročilih o nastopih tega tedna je novinar zapisal: »S samostojnim izborom poezije Jacquesa Préverta se je predstavil Milivoj Papič. Dvoranica Male drame je bila nabito polna; očitno je med srednješolci veliko zanimanje za kulturno ustvarjanje sovrstnikov.« (md, Dnevnik, 19. 4. 1978)

Zanimiv »venček« pesmi iz sodobne ljubzenske lirike »Ljubezen je bila, ljubezen še bo, ko tebe in mene na svetu ne bo« so z recitacijo, glasbo in plesom Šentvidčani splekli za Podobe 1980. Brezčasna tematika, a domiselno oblikovana in prepričljivo izražena.

Tudi recital španske poezije z glasbeno spremljavo in plesom »Pokrajina srca«, s katerim so na Podobah 1981 nastopili dijaki V. gimnazije Šentvid, je bil skrbno pripravljen. Pesmi je izbrala Milena Sevšek, ki je prireditev tudi zrežirala po scenariju Josipa Korošca.⁷

VI. gimnazija – Moste

Tudi dijaki VI. gimnazije – Moste so na prvem kulturnem tednu nastopili z literarnim večerom, na katerem so predstavili pesniško izpoved dijakov literarnega

⁷ Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija), hrani SŠM.

Podobe trenutkov 1981. (Arhivsko gradivo Podobe trenutkov, hrani SŠM)

krožka; spored so popestrili z glasbeno spremljavo (kitara, orglice, petje). Na prvih Podobah so Moščani nastopili tudi s plesnim recitalom, v katerem so uprizorili odlomke iz Cankarjeve drame »Lepa Vida« (v režiji prof. Helene Potokar in z dijakinjo Silvo Čušin v naslovni vlogi).

Naslednjega leta so gimnazijci iz Most pritegnili obiskovalce s krstno predstavo »Lelejske gore«, dramatzacijo po romanu Mihaila Lalića (prevod Severin Šali, dramatzacija in režija prof. Helena Potokar, sodelujočih 20 dijakov). Ob sklepu kulturnega tedna ljubljanskih gimnazijcev je kritik v svoji oceni poudaril zavzetost in domiselnost vseh sodelujočih (ustvarjalcev in izvajalcev), pa tudi opozoril na skromne tehnične možnosti, ki otežujejo kvalitetno izvedbo zahtevnejših predstav: »V ganljivo skromnih pogojih šolske učilnice, katere edino pohištvo so stari razmajani stoli, so se zvrstile kar štiri gledališke predstave. ... Drzno zasnovana režija Lelejske gore je po tehnični zahtevnosti prekašala možnosti nabito polne šolske učilnice.« (Vlado Modic, Delo, 29. 4. 1977) Dodajamo še pogled Ivana Cimermana: »Poskus dramatzacije odlomka iz romana M. Lalića je po fragmentih predočil dileme in notranja nihanja mladega borca, ki nosi veliko breme odgovornosti, čiste etike in partijske osveščeniosti. ... (Uprizoritev) je bila velika preizkušnja za mlade zagnance. Medtem ko so v tesni učilnici ob lastni režiji pretresali poslušalca najgloblji problemi Lalićevega teksta: tovarišstvo, svetost borbe, izdajstvo, ljubezen ..., so s Plečnikovega trga klene Lalićeve stavke parale pobesnele kitare in vulkanski bobni beat orkestra. Doba 220 voltov!« (Prosvetni delavec, 13. 5. 1977)

Na Podobah 1978 so dijaki VI. gimnazije Moste sodelovali z večerom poezije in dramskih besedil s skupnim naslovom »Vihar« (v režiji prof. Helene Potokar). Izvajalci so v skladno celoto nanizali vrsto različnih tekstov: Oton Župančič, »Pomladni pozdrav«, S. Dobnikar, »Železna solza«, T. Mihalič, »Ime mi je Tanja«, Oton Župančič, »Jerala« (III. pogl.), R. Lopatič, »Bele školjke se odpirajo«, W. Shakespeare, »Vihar« (IV. dej.). V počastitev 100-letnice rojstva pisateljice Zofke Kvedrove so v program uvrstili dramsko sliko po črtici Z. Kvedrove »Doma« s pesmimi M. Liberšarja. Besedno interpretacijo je dopolnjevala glasbena spremljava s petjem in plesnimi vstopi. Število nastopajočih (27) kaže na uspešno delo mentorjev, ki jim je uspelo spodbuditi ustvarjalne zmožnosti dijakov in jih ogreti za sodelovanje.

L. 1981 pa je igralska skupina s VI. gimnazije Moste pripravila zanimiv, ustvarjalno domiselni in problemsko bogat večer. Z vzporedno predstavitvijo dveh del, Sofoklove tragedije »Antigona« (odlomki) in odrske fantazije A. Blatnika »Danes ali Apokalipsa«, je režiserki prof. Heleni Potokar in izvajalcem uspelo na vznemirljiv način preplesti antično in sodobno motiviko ter izpostaviti dileme, ki se v vsakem času postavljajo pred človeka.⁸

Gimnazija Vide Janežič – Poljane

Poljanska gimnazija se je na prvem kulturnem tednu (1976) predstavila z literarnim večerom dveh dijakov (Mojca Mandeljc, Gojc), ki sta pripravila pester preplet svojsko oblikovanih lastnih besedil ob glasbeni spremljavi.

Na Podobah 1977 se je na literarnem večeru poljanske gimnazije zvrstilo 20 pesmi 7 avtorjev, dijakov te gimnazije, v interpretaciji treh recitatorjev. Verzi so izražali tesnobna razpoloženja, notranji nemir in klic po sprejetosti. Zanimiva metaforika in pristna ubeseditvev mladostniških iskanj.

Recital »Težki krov večera«, ki so ga izvedli dijaki poljanske gimnazije na Podobah trenutkov 1978, je ob spremljavi kitare napolnil prostor s pristnostjo lastnih pesmi 4 dijakov te šole.

Na 5. kulturnem tednu (1980) so Poljanci z nizom dramskih prizorov uprizorili »Improvizacijo na Poljanah«, avtorsko delo dijakinje Barbare Hieng.

Naslednjega leta pa so na oder Okrogle dvorane v Cankarjevem domu postavili dramtizacijo »Genialcev« Slavka Pregla. Delo je za odrski nastop priredila in predstavo zrežirala prof. Jadranka Tavčar. Duhovito besedilo je na odru zaživelo z mladostno svežino in neposrednostjo.⁹

⁸ Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija), hrani SŠM.

⁹ Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija), hrani SŠM.

Gimnazija pedagoške smeri Ljubljana

Za prvi teden Podob trenutkov 1976 je tudi ta šola pripravila literarni večer z glasbeno spremljavo. Predstavili so lastne literarne stvaritve 10 avtorjev, dijakov te gimnazije. Tematika, izražena v njihovih besedilih, je za doživljanje in čutenje mladih v letih odraščanja in dozorevanja sicer »standardna« (iskanje odgovorov na bivanjska vprašanja, socialna komponenta, osamljenost v množici in, seveda, mlado hrepenenje po ljubezni in sprejetosti), a po osebnem odnosu in metaforiki mestoma presenetljivo izvirna in pristna.

Za literarni večer kulturnega tedna 1977 so dijaki Gimnazije pedagoške smeri izbrali lastna dela 6 dijakov; nastop recitatorjev oz. bralcev je bil po svoji spontanosti dosti prepričljiv in izrazno učinkovit. Za Podobe trenutkov 1978 je dramski krožek te gimnazije pripravil recital Cankarjevih proznih besedil pod naslovom »Zakaj ste povsili oči, gospod?« (izbor in režija Peter Kušar in prof. Jadranka Tavčar). V programskem letaku beremo: »Recital Cankarjevih tekstov je mišljen kot lepljenka odlomkov iz tistih pisateljevih del, ki so v govorjeni in igrani besedi manj izčrpana. Avtorja sta torej želela izbirati med manj znanimi Cankarjevimi stvaritvami. Že sam naslov obljublja, da je osrednji poudarek nastopa v komiki in satiri. Nekatere lirske in socialne razsežnosti pisateljevega življenja in dela so torej le bežno nakazane. Namen naše gledališke skupine je bil, da ponudi razgiban niz Cankarjeve motivike. Ta niz ni hotel iskati fabulativne povezave in še manj dramatične gradnje.« Izvajanje recitala je z glasbo spremljal Črtomir Frelih.

Leta 1980 so dijaki Gimnazije pedagoške smeri segli na novo področje – z recitalom afriške poezije »Svobode si želim – kakor ti« so opozorili na družbeno in socialno problematiko afriškega sveta, izraženo s pretresljivimi podobami usod posameznika. Na Podobah 1981 so člani dramskega krožka (pod izkušenim vodstvom režiserke Jadranke Tavčar) uprizorili komedijo: P. Barillet – J.-P. Gredy, »Pero«; v interpretaciji mladostne živosti je bil njihov nastop na odru Cankarjevega doma privlačen kulturni dogodek.¹⁰

Vojaška gimnazija Franc Rozman – Stane

Na Podobah trenutkov 1976 so dijaki te gimnazije nastopili z literarnim večerom lastne poezije in proze. Dela 7 avtorjev je predstavilo pet recitatorjev oz. bralcev. Motivika izbranih pesmi je bila dokaj raznovrstna; sledili smo nizu verzov s tradicionalno tematiko (npr. Ciganska ljubav), ki se je prepletala s konkretnimi motivi, povezanimi z nalogami izbrane poklicne usmeritve (Sam na granici). Program so izvajalci popestrili z glasbeno spremljavo.

Tudi l. 1977 so dijaki vojaške gimnazije (pod mentorskim vodstvom prof. Boštjana Zgonca) na Podobah nastopili z literarnim večerom, na katerem so predstavili

¹⁰ Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija), hrani SŠM.

recital pesmi sedmih avtorjev, dijakov te gimnazije. Tokrat je bila tematika izrazito tradicionalna – osebna izpoved, ljubezen, občutje osamljenosti (Iskanje sebe, Moj dragi). Glasbena spremljava po izboru prof. Vlada Modica je lepo popestrila literarni program.

Zaradi reorganizacije srednješolskega izobraževanja vojaške usmeritve dijaki te ustanove v naslednjih letih na Podobah trenutkov niso več sodelovali.¹¹

Krog sodelujočih na Podobah trenutkov se širi (in oži)

Prvotni okvir Podob trenutkov je bil omejen na ljubljanske gimnazije. A že na 3. kulturnem tednu (l. 1978) je v programu sodelovala Tehniška šola za lesarstvo, in sicer z odrsko sliko »Rač ali potovanje v modro«, avtorskim delom (zamiselnost, scenarij, izvedba) Dragana Živadinova, dijaka te šole. Ta nastop je že naveden v prvem delu tega pregleda, na tem mestu pa dodajam avtorjevo označitev in miselni poudarek besedila: »To je recital o pesniku v 21. stoletju, ki je omejen z brezčutno okolico. Ljudem hoče z lirično poezijo pokazati lepoto besede, ob tem pa ga spremlja računalnik, ki ugotavlja odziv publike v dvorani. Vse to pa vodi v neki čuden konec pesnika, računalnika, ljudi.«¹²

Na 5. kulturnem tednu je kot gost nastopil tudi Center za kulturo pri Pionirskem domu, in sicer s poezijo Kluba mladih književnih ustvarjalcev, ki je bila predstavljena kot preplet recitacije, glasbe in plesa. Kot gostja je l. 1980 prvič sodelovala tudi šola zunaj Ljubljane: dijaki Pedagoškega šolskega centra Celje so uprizorili lutkovno igrice Edija Majarona »O dveh ježkih«.

L. 1985, na 10., jubilejnih Podobah je bilo med sodelujočimi že več srednjih strokovnih šol (Srednja upravno-administrativna šola, Srednja gradbena šola, Srednja zdravstvena šola), katerih krog se je v naslednjem letu še razširil z »novimi« šolami (Srednja vzgojiteljska šola, PTT srednješolski center, Srednja šola tiska in papirja). Tega leta se je kot gostja (kar je bilo v tem sestavku že omenjeno) spet vključila šola zunaj Ljubljane; to je bil nastop dijakov Srednje družboslovne šole Celje, ki so prikazali Saint-Exupéryjevega »Malega princa« in »Večer francoskih šansonov«.

Da so se meje med srednješolskimi zavodi – namreč glede možnosti za uvrstitev v program Podob – postopno zgubljale, dokazuje sodelovanje Doma učencev Ivana Cankarja: leta 1987 so nastopili z delom »Jonov let« Milene Režun. V informativnem članku pred 12. kulturnim tednom (Dnevnik, 16. 4. 1987) beremo: »Željo, da bi pokazali svoje predstave, so izrazili tudi mladi iz nekaterih drugih domov, a prepozno. Je pa jasno, da se v okviru prostih dejavnosti v domovih srednješolcev razvija novo polje gledališkega snovanja.«

Ob tem pa ni odveč omeniti, da ob lepem številu prijavljenih nastopov (ki sicer od leta do leta niha) selektor nima lahkega dela; zaradi časovno omejenega termina (pet večerov) je treba izbrati predstave, ki presegajo povprečnost. Vsekakor je zanimiva

11 Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija), hrani SŠM.

12 Arhivsko gradivo Podobe trenutkov 1978 (poročilo in dokumentacija), hrani SŠM.

(in zgovorna!) ugotovitev, ki jo je na tiskovni konferenci pred začetkom 12. Podob javnosti posredoval selektor Matjaž Šekoranja: »Žal tokrat ne bosta sodelovali dve šoli, ki sta bili v preteklosti izjemno aktivni: Srednja šola za družboslovje in splošno kulturo (Poljane) in Srednja pedagoška šola (Ledina). Po Šekoranjevem mnenju bo 'pečat' Podobam trenutkov tokrat dala Srednja ekonomska šola z dvema avtorskima predstavama.« (md, Dnevnik, 16. 4. 1987) To sta bili Cankarjev »Kralj na Betajnovi« in avtorsko delo skupine Erinije »Sneguljček in sedem palčic«.

V napovedi programa za jubilejne 20. Podobe beremo: »Letos je žirija med 23 gledališkimi projekti izbrala 10 predstav.« (Ženja Leiler, Delo, 11. 4. 1995) Vsekakor presenetljiv »podatek«, ki kaže, da tudi mlade žeja po dobrinah nematerialne narave (čeprav je splošni vtis o svetu njihovih interesov dostikrat drugačen).¹³

Od »besed« k »dogajanju«

Naravno je, da so šle Podobe trenutkov skozi nekaj faz razvojnega razpona – vsebinskega in uprizoritvenega. V prvem letu se je večina šol predstavila z lastno ustvarjalnostjo dijakov v verzih in prozi. Tudi v naslednjem letu so še prevladovali »literarni večeri« in recitali, na katerih je bilo zaznati kar nekaj pristnega umetniškega duha. Ivan Cimerman je v svoji oceni poezije mladih, ki je bila predstavljena na Podobah 1977, razčlenil njeno motiviko in izraz. Oceno je končal z zanimivo pobudo: »Milošu Poljanšku, predsedniku organizacijskega odbora, in mentorjem, ki so izpeljali to veliko zamisel, gre vsa zahvala. Škoda, da ni založbe, ki bi podobne prispevke objavljala v mladinski literarni reviji, kot jih je nekoč revija Mlada pota. Gimnazijci so tako vezani le na svoja literarna glasila, ki pa največkrat izzvenijo v ožjem krogu sošolcev in gimnazije.« (Prosvetni delavec, 13. 5. 1977)

Vsako naslednje leto pa je repertoar Podob odražal izrazito naraščanje zanimanja za odrske uprizoritve, tako da so postajali literarni večeri, bodisi nastopi dijakov z lastnimi deli bodisi predstavitve drugih avtorjev (v izvirni obliki ali kot variacije na njihovo tematiko) v interpretaciji srednješolcev, vedno redkejši. To je bilo razvidno že na drugem kulturnem tednu. Prof. Vlado Modic je v svoji oceni kulturnega tedna zapisal: »Po okvirni zamisli organizatorice je umetniška beseda tekla v dveh vzporednih smereh. Velik poudarek je bil na pesniških in proznih delih mladih avtorjev, ki so jih večinoma brali kar sami, prikazana pa so bila tudi dramska dela, ki pričajo o tem, da imajo nekatere ljubljanske gimnazije kvalitetne dramske skupine, ki segajo tudi po zelo zahtevnih dramskih tekstih.« (Delo, 29. 4. 1977)

Pred 10. kulturnim tednom smo v časopisnem poročilu o programu Podob lahko brali: »Kulturno dogajanje prihodnjega tedna bodo pomembno zaznamovali nastopi

¹³ Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija), hrani SŠM.

Podobe trenutkov 1994. (Arhivsko gradivo Podobe trenutkov, hrani SŠM)

ljubljskih srednješolcev. V Cankarjevem domu se bo namreč odvijal deseti, jubilejni 'festival' mlade kulture pod tradicionalnim nazivom 'Podobe trenutkov'. Na včerajšnji tiskovni konferenci, ki jo je vodil 'selektor' Matjaž Šekoranja, je bilo izrečenih nekaj misli, ki vsebinsko določujejo naravnost kulturnega snovanja na ljubljanskih srednjih šolah. V primerjavi s prejšnjimi 'podobami' se letošnje pomikajo k uprizarjanju sodobnih, aktualnih gledaliških besedil ali celo novitet. Kar se tiče izrazne plati predstav, je očitno, da srednješolce še vedno mika modernistično in postmodernistično raziskovanje spektakelske govornice.

Še nekaj značilnosti: nekatere uprizoritve so na takšni kvalitetni ravni, ki zabrisuje mejo med dobro 'amatersko' kulturo in profesionalizmom. 'Profesionalne' niso toliko po vloženi sredstvih (teh namreč ni), ampak po zavzetosti, s katero mlade skupine izrekajo svojo ustvarjalnost. Ta zavzetost se oblikuje na različne, predvsem pa samosvoje načine.« (Milan Dekleva, Dnevnik, 18. 4. 1985)

Tako so Podobe trenutkov sčasoma postale prava vsakoletna revija odrskih del, ki so v uprizoritvenem pogledu vedno zahtevnejša.¹⁴

14 Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija). Hrani SŠM.

In kako so bile Podobe sprejete v javnosti in kaj prinašajo?

Že prvi odmevi so bili spodbudni; očitno je, da je ta kulturna prireditev segla v »prazen«¹⁵ prostor in mu dala novo vsebino.

»Kulturni teden ljubljanskih gimnazijcev je v pičlem letu pridobil na popularnosti; o tem priča velik obisk vseh prireditev, ki presega prostorske možnosti večje šolske učilnice in ta prostor vrhu tega nima odra za nastopajoče. Očitno je prof. Minki Kuclarjevi z gimnazije Ivana Cankarja uspelo mobilizirati številne mlade talente Ljubljane v skupno kulturno akcijo. Te organizirane kapitale kulturne volje mladih bo moralo oko družbe v bodoče bolje zapaziti in jo bolj podpreti. Prav bi namreč bilo, da bi prihodnje leto potekala (tradicionalna?) prireditev v ustrežnejši dvorani (...) ob navzočnosti predstavnikov kulturnega življenja in poklicnih kritikov.« (Vlado Modic, Delo, 29. 4. 1977)

In 10 let pozneje: »Zanimanje za Podobe trenutkov je bilo vedno izredno veliko in vstopnice so vedno razprodane. Seveda predstavljajo največji del publike dijaki. (Op.: In prav to je posebej razveseljivo!) ... Podobe trenutkov so predvsem polne entuziazma mladih; pogosto ne dobijo nikakršne denarne pomoči od šol, zato je kakovost predstav odvisna tudi od samih razmer za delo. Pomemben pa je faktor lastne ustvarjalnosti mladih, ki se vsako leto pokaže na tem, lahko rečemo vrhu slovenskega mladinskega amaterizma.« (J. Š., Delo, 18. 4. 1987)

Že ob prvih začetkih pa je bil izpostavljen poseben pomen kulturnega udejstvovanja mladih: »Seveda je bilo na včerajšnji tiskovni konferenci poudarjeno, da je priprava takšnih prireditev zlasti pomembna še z vzgojno-estetskega vidika. Učenci se namreč na izvedbo pripravljajo ob pomoči strokovnega vodstva, spričo česar na gimnaziji potekajo ustrezni tečaji, ki naj bi usposobili nastopajoče in druge za določene programske točke. Med drugim pa je takšna vrsta kulturne aktivnosti pomembna še z druge plati: iz mladih skuša kar se da izvabiti njihovo ustvarjalno potenco in v njih prebuditi in deloma že razviti sposobnost, ki je pomanjkljiva estetska vzgoja na srednjih šolah sama po sebi vsekakor ne more dovolj osvoboditi.« (J. H., »Igre mladih«, Delo, 7. 4. 1978)

Možnost, ki jo daje organizirano (čeprav ljubiteljsko) kulturno delovanje po šolah in zavodih, je dobra (in zaželena) priložnost, da mladi »odkrijejo svoje talente«, kar komu lahko olajša odločitev za nadaljnji študij oz. poklicno usmeritev. Privlačno moč odrskih desk je prav na Podobah trenutkov prvič začutilo kar nekaj naših igralcev in režiserjev ter jim ostalo zvestih (Silva Čušin, Barbara Hieng, Roman Končar, Saša Pavček, Matjaž Pograjc, Pavle Ravnohrib, Jelena Sitar, Tomaž Štrucl, Matjaž Zupančič, Dragan Živadinov ... ; njihova vrsta se z novimi generacijami dopolnjuje).¹⁵

¹⁵ Povzeto po: Arhivsko gradivo Podobe trenutkov (poročila in dokumentacija), hrani SŠM.

Od Podobe trenutkov do Transgeneracije

Ta na kratko povzeta »podoba« razvoja in rasti Podob, ki sem jo nakazala v tem sestavku, se odraža tudi v poimenovanju kulturnega tedna. Na začetku izbrano geslo »Podobe trenutkov« je dejansko izražalo vsebino, namen in način oblikovanja umetniškega doživljanja: ubesediti trenutek navdiha in ga kot »podobo« izraziti v verz, sliki, glasbi, gibu. V srečanjih z vrstniki in ob soočenju z njihovim umetniškim izrazom so mladi oblikovalci »navdiha« iskali potrditev svojih ustvarjalnih teženj.

Po dobrih dveh desetletjih, ob prelomu tisočletij, je mogočni val naglega tehnološkega razvoja pljusnil tudi med snovalce in oblikovalce Podob. Leta 2000 so jih predstavili pod imenom »Generacija X«; naslednjega leta so jih poimenovali »Transgeneracije Y« - z naslovu dodano obrazložitvijo: »Od generacije X do milenijske generacije«. Leta 2002 je bila sprejeta nova pobuda za spremembo imena v »Trans[e]-generacije«¹⁶, leta 2003 pa se je ustalilo sedanje geslo »Transgeneracije«, ki simbolizira ustvarjalni cikel mišljenja in izražanja ter delovanja sploh: vsaka generacija je enkratna, neponovljiva, a hkrati vpeta v prejšnjo in segajoča v naslednjo. In vsaka mlada, vsaka po svoje živa in plodovita.

Res je razveseljivo – in ob pomisli na tipajoče začetke prav presenetljivo –, da je ta vsakoletna kulturna manifestacija obstala in se uveljavila kot nepogrešljivo osrednje prizorišče raznolike umetniške ustvarjalnosti srednješolskih generacij. Za nadaljnji pomen in »vlogo« Podob trenutkov-Transgeneracij na slovenskem kulturnem odru je to vsekakor obetavno in spodbudno.

Letošnje TRANSGENERACIJE, 38. festival sodobnih umetnosti mladih, so ustvarili srednješolci IZ VSE SLOVENIJE! (Cankarjev dom, april 2013)

Viri in literatura:

Arhivsko gradivo prireditelj Podobe trenutkov – Transgeneracije (Minka Kuclar, prof., v letu 2013 predala Slovenskemu šolskemu muzeju).

16 [e] v naslovu Trans[e]-generacije je odraz vpliva dobe elektronike na sodobno mladino.